

>>> — El desplegament policial, que recorda l'època de l'exministre d'Interior, Driss Basri, està des del seu punt de vista ben controlat?

— En l'època de Basri mai no va arribar a haver-hi un desplegament com el d'ara. Han arribat durant dies i dies, han portat efectius de tot el país perquè tenen por d'Esmara, saben que la revolució definitiva pot eixir d'aquests carrers.

PEDRO ROJO

controlada i que en pocs dies serà possible replegar les forces de l'ordre.

Internet i SMS. Brahim Dahame, antic pres polític sahrauí i propietari d'un cibercafé a l'avinguda Mekka, enfront de l'Hotel Al Massira, a Al-Aiun, és un dels que es van beneficiar d'una indemnització. "En el meu *ciber* entren sahrauís que sé que són pro-Polisario, marroquins i agents secrets. Està tot molt controlat perquè nosaltres, el 1998, creàrem a Rabat un comitè de coordinació sobre drets humans que aquests dies està donant els primers fruits." Dahame explica que la revolta ha aconseguit una gran difusió gràcies a Internet i als mòbils. "Utilitzem la tecnologia com qualsevol persona normal. Els missatges SMS permeten a la gent quedar en un lloc i a una hora determinats sense que ningú escolte la informació, i a través del correu electrònic i de les pàgines a favor de la independència informem diàriament de la situació."

L'organització d'aquesta ciberintifada es comprova a la casa d'un dels activistes de drets humans. Brahim Numbria participa en encesos debats i en la presa

de decisions sobre el suport a les famílies que han vist la seva casa saquejada pels gendarmes o als que han patit tortures en comissaria:

En una petita habitació, hi ha un ordinador on consta tota la documentació de la revolta de l'últim mes, una càmera de vídeo i una altra de fotos digital per poder difondre quasi en temps real cada esdeveniment. Durant els últims dies tots els esforços es concentren en la futura visita d'una delegació de diputats espanyols autoritzada pel Govern marroquí. Després de dos intents fracassats de polítics i activistes de drets humans de Madrid i Catalunya, els independentistes sahrauís confien que s'anuncie aviat la data i el programa de la trobada que mantindran amb els polítics espanyols. "Estem concentrats en la visita dels diputats. Estem segurs que els sahrauís eixiran al carrer. És la nostra oportunitat per contar el que està passant i que se'n escolte", va sentenciar Hamad, un altre sahrauí que ha passat per algunes presons marroquines.

Carla Fibla
Rabat

Segons Surkov, Vladimir Putin no té cap interès a revifar les cordones de l'era soviètica. A la imatge, Putin presideix una reunió del Consell de Seguretat rus.

En una enquesta sobre l'elit russa, fóreu considerat el segon home més poderós del país, després del president Putin, i per damunt del primer ministre rus, Mikhaïl Fradkov. Se'n sent honorat?

— No hi done gaire importància. Segurament no és veritat.

— Però, d'alguna manera, implica que la gent considera que, com a membre de l'administració, té més poder que el cap d'estat. Diuen que la detenció i la condemna del magnat del petroli, el multimilionari Mikhaïl Khodorkovski, és conseqüència de la influència que teniu, no solament vostè, sinó també altres alts càrrecs del Kremlin.

— Només són rumors. Els motius personals em fan difícil de prendre partit en aquest cas. Jo mateix vaig formar part de la nòmina de Khodorkovski, durant deu anys. No tinc parer, perquè el respecte, i per això preferesc no fer-

El principal estrateg de Vladímir Putin, Vladislav Surkov, diuen que és el segon home més important del Kremlin. L'arquitecte de la "democràcia controlada", Surkov, analitza l'estil rus de fer política, la davallada de la democràcia al país, la sentència contra Khodorkovski –per a qui va treballar– i els temors d'una revolució a Rússia, a la ucraïnesa.

“Occident no té per què estimar-nos”

hi cap comentari. A més, la sentència encara no és ferma: està pendent d'un recurs.

—**Molts polítics dels cercles presidencials han criticat el procés. Qui mou els fils, realment, al Kremlin? Els agents radicals dels serveis secrets de Sant Petersburg o l'ala més moderada?**

—Evidentment, mantenim punts de vista diferents, tot sovint oposats, i, evidentment, les opinions d'uns i altres difereixen. Segons la Constitució, però, qui realment ha de marcar les regles de la política real és el president de la Federació Russa. Nosaltres només en som una eina.

—**El president Putin va emprar una frase lapidària per descriure la**

situació: va dir que el col·lapse de la Unió Soviètica va ser la catàstrofe geopolítica més gran del segle XX.

—Els esdeveniments del 1991 generen diferents valoracions, en la nostra societat. Hi ha qui els veu com l'emergència esperançadora de la democràcia i de la societat civil. N'hi ha d'altres, en canvi, que consideren l'any 1991 com a tràgic. Jo crec que la renúncia a la Unió Soviètica fou una expressió de la lliure voluntat del poble rus. Encara recorde com em sentia en aquells moments. Em trobava alleugerit, com si m'hagueren llevat un pes del damunt. Però, d'altra banda, diuen que aquell entusiasme que manteníem per a la democràcia ens va impedir de veure altres problemes amb què ens havíem

d'enfrontar. Molta gent va quedar decebuda de la manera com va anar tot, i per això ara consideren que fou un pas equivocat. És un conflicte dramàtic entre diferents punts de vista.

—**Què va passar, que no esperàveu?**

—En dissoldre's la Unió Soviètica, molts de nosaltres ni tan sols ens plantejàvem el fet que el país es desintegrava. Pensàvem que continuaríem fent via, com a bons veïns. A més, pensàvem que, a Occident, ens estimaven, i ens ajudarien, i que en només deu anys ja viuríem com els europeus. Tot es va complicar molt, però.

—**Perquè no us estimava, Occident?**

—No. Occident no té per què esti-

mar-nos. De fet, ens hauríem de preguntar com és que això genera tantes suspicàcies. Al capdavant, Occident no és una ONG. Com ens han vist, al llarg dels segles? Com un enorme reialme governat per dèspotes bel·licosos (primer pels tsars, després pels bolxevics). Per què ens hauria d'estimar ningú? Si volem que ens accepten, hem de donar-los alguna cosa a canvi. És un art que encara no dominem.

—Quant de temps fa que la Rússia de Putin va per aquí?

—La gent ha assolit un nou sentit de la sobirania. S'han acabat els romanticismes. Ja no tenim aquella sensació d'estar envoltats d'enemics, sinó de competidors. No hem aconseguit modernitzar la nostra societat, i hem de seguir l'exemple dels occidentals, pel que fa a les solucions tecnològiques i intel·lectuals que calen per arribar-hi. No podem pensar que, només pel fet d'anar per lliure ja podem produir. Hem d'aprendre primer dels altres.

—El partit del poder, Rússia Unida, en el qual teniu un paper essencial, no sembla que slga gaire dinàmic, intel·lectualment parlant. En va parlar com si foren una escola preparatòria d'elit, quan va dir que “els governants formen un partit per crear nous governants del futur”.

—Jo no he fundat aquest partit: van fer-ho uns altres. Hi treballo molt a gust, però. Hem estat molts anys lluitant contra el fantasma del Partit Comunista Soviètic, i l'opinió pública va qüestionar el passat de molts dels nostres afiliats. Aleshores, era comprensible, però ara ja no. Per això el president fa costat al Partit de la Rússia Unida. El mateix que fa el canceller Schroder amb l'SPD [el Partit Socialdemòcrata Alemany].

—L'SPD permet més dissidències i no actua tant per obediència.

—Teniu tota la raó. Encara vivim una fase de transició. El partit hauria de tenir més presència al país.

—El partit o els partits?

—Els partits, és clar. Al capdavant, el que haurien de fer és produir uns candidats vàlids per al càrrec de president, i per governar el país. Naturalment, no estem satisfets amb l'estat de desenvolupament actual. Els partits encara s'estan formant. El problema principal està en el fet que hi ha molta gent que dona

suport al Partit de la Rússia Unida sense estar d'acord amb la ideologia, o fins i tot amb una ideologia diferent.

—Això és el que passa quan es crea un partit des de dalt cap avall.

—No parle d'una estructura burocràtica ineficaç. També ens fan costat algunes personalitats ben reconegudes, que van des de la dreta liberal fins als nacionalistes. El fet que aquest partit siga capaç, si més no, de prendre una posició determinada i unànime en les qüestions fonamentals de la política russa és positiu.

—Hi ha membres de la Duma que

La mà dreta

Vladislav Surkov és sotsdirector de l'administració del Kremlin i actua com a mà dreta de Vladímir Putin.

Com a estrateg de la “democràcia guiada”, controla totes dues cambres del Parlament, els partits progovernamentals i les organitzacions juvenils. També controla el tribunal constitucional rus i els governadors provincials de Rússia. Surkov, amb quaranta anys, va treballar com a executiu per al multimilionari Mikhaïl Khodorkovski, i va ser sotsdirector d'una cadena televisiva de control públic i privat, abans de marxar cap al Kremlin, l'any 1998, quan Borís Ieltsin era el president rus.

diuen que feu servir els missatges via telèfon mòbil per exercir la influència que teniu, abans de cada votació important.

—És mentida.

—En tot cas, el partit del poder encara no té una situació clara dins l'espectre polític. On el podríem situar?

—Ens considerem conservadors, i volem refermar aquesta posició. L'esquerra ja té molts seguidors: tres dels quatre partits al Parlament són nacionalistes esquerrans. Des d'aquesta perspectiva, Rússia Unida representa els valors liberals i conservadors, en el sentit rus del terme.

—Què implica la paraula “conservador”, en boca d'un president? Nostàlgic de l'era soviètica?

—Hi ha molta gent amb aquest sentiment, però no crec que siga el cas del president, ni de l'elit política. No tenim cap interès a revifar les restes de l'era comunista, però sí que creiem en la preservació dels progressos dels darrers anys. Admetem que no és gaire, però encara més raó per conservar-ho. El poble rus i l'alemany tenen en comú un factor desgraciat: han escrit els capítols més foscos de la història del segle XX (els alemanys en un sentit, i els russos en un altre).

—Diuem els rumors que, actualment, treballa en la creació d'un altre partit, lleial al Kremlin, però liberal.

—Aquest projecte no existeix. Ningú no pot fer encaixar artificialment un partit al Kremlin.

—Però el Kremlin pot donar-li suport, a mesura que es va formant?

—Sí, és clar, i no ho trobe malament. La inestabilitat del nostre sistema multipartidista és un dels nostres defectes més grans. L'actual balança de poder al Parlament fa difícil imaginar un traspass de poder mancat de problemes. Mireu, si no, els comunistes, o els nacionalistes del Partit Rodina. Amb tots els respectes, no puc imaginar què passaria si arribaren al poder.

—Per tant, és preferible tenir un sistema bipartidista controlat pel Kremlin?

—No podem decidir per la gent i dir quants partits ha de tenir el país. La qüestió no és si n'hi ha dos o set. El que cal és garantir que no tinguem un poder de canvi tan gran com per provocar danys irreversibles en el que ja funciona.

—Ha dificultat encara més l'accés d'un partit incontrolat al Parlament, establint un 7 per cent com a mínim per accedir a la Duma.

—Vam creure que era una manera d'encoratjar els partits perquè ajuntaren els esforços.

—No sembla que això done més marge a la societat civil, que és el missatge que heu predicat vostè i el president Putin. A més, us queixeu sovint de la manca d'experts independents en el si de la burocràcia governamental.

—La majoria dels nostres buròcrates té una visió arcaica de la tecnologia del poder. Creuen que consisteix en una línia vertical amb un telèfon dalt i un altre a baix, i així és com governen aquest país.

—Vostè mateix va dir, una vegada, que el prec d'un superior ha de ser interpretat com una ordre.

—Això són floritures que dic a vegades. En general, em referia al fet que els nostres líders polítics haurien de motivar més els buròcrates.

—Per crear futurs quadres polítics, va fundar una organització juvenil, Nashi, o Ours (un grup que el president de la cambrà alta russa ha comparat amb la Guàrdia Roja de Mao). Realment pensa que la Rússia moderna necessita 50.000 seguidors joves marxant per Moscou mentre entonen cants antifeixistes?

—Gairebé vam perdre els joves dels noranta. No els interessava la política perquè, segurament, en aquells moments era el millor que podien fer. Però ara ens adonem que, cada vegada més, els joves volen involucrar-se en la política, i hem de fer-hi alguna cosa.

—Un grup de joves nacionalistes bolxevics, no fa gaire, va ocupar el Ministeri de Sanitat i va bloquejar una tanca del Kremlin. Han estat condemnats a cinc anys de presó.

—El poder judicial és el responsable d'aquestes sentències. Cal tenir en compte, però, que els joves representen un perill que no podem subestimar. Cada vegada hi ha més terrorisme a Rússia. L'any passat vam patir 250 atemptats terroristes. Si deixàrem que les forces xovinistes o profeixistes provocaren una onada de terrorisme islàmic, la integritat del nostre estat plurinacional estaria en perill.

—Malgrat que el govern no ho reconeix, Txetxènia viu un infern de violència, una crisi que s'escampa cap a les repúbliques veïnes de la regió del Caucas del nord, especialment a Dagestan.

—Ja no hi ha guerra, però sí que hi ha atemptats terroristes. La nostra posició és ben clara: hem de retenir el nord del Caucas com a part de la Federació Russa. No volem negociar amb els assassins dels nostres xiquets. Cal que millorem les condicions socials de la regió (treball, educació i programes per

"La República Txetxena ha de continuar sent part de Rússia. Podem negociar qualsevol altra cosa, però això no"

Tropes russes desplegades a Txetxènia.
"No volem negociar amb els assassins dels nostres xiquets, però cal que millorem les condicions socials de la regió", reconeix Surkov.

a la joventut). A Txetxènia, un 70 per cent de la població activa està aturada. Potser és una exageració, però no deixa de ser una catàstrofe.

—Qui s'aprofita de les condicions adverses de la regió?

—Els grups islàmics radicals, tant locals com estrangers. No ho tindrien tan fàcil, allà, si no haguérem comès tants errors. Les lleis no hi serveixen per a res. El que compta és el poder dels clans, i la regió encara està ètnicament i culturalment aïllada de la resta de Rússia.

—Vostè ve del nord del Caucas...

—Sí, mon pare és txetxè. Hi vaig viure els primers cinc anys de vida. Com a persona que s'hi va criar, per tant, ho dic ben clar: la República Txetxena ha de continuar sent part de Rússia. Podem negociar qualsevol altra cosa, però això no.

—Txetxènia no és l'únic perill que amenaça Rússia, pel sud. Com us defensareu del virus revolucionari que pot venir de Geòrgia, Kirguizistan i Ucraïna?

—Allà no hi ha revolucions. Les revolucions van ser als noranta, com a Rússia, i van desfermar canvis fonamentals de les estructures socials. D'aleshores ençà, han tingut economies de mercat, sistemes multipartidistes, eleccions lliures i llibertat d'expressió.

—Diguem-los "alçaments contra el sistema imperant", doncs. El preocupen?

—No hi haurà cap mena d'alçaments, en aquella zona. Som conscients, de fet, que aquests esdeveniments han afectat molts polítics locals de Rússia (i moltes ONG que voldrien que això mateix es repetira a Rússia). Ho entenem.

—Augmenta el nombre de rebels a Rússia, ara per ara?

—Per ara, sembla que trontollen. Hi pot haver intents de derrocar el govern, però no reeixiran.

Uwe Klussmann

Walter Mayr

© Der Spiegel - EL TEMPS

Traducció: Maite Insa